

Çocuklar İçin Felsefe ile İlgili Akademik Yayınların Bibliyometrik Haritalama Analizi

Emine Kahraman^{*1}, Aysıl Ağaya² ve Savaş Akgül³

Öz

Çocuklar için Felsefe (Philosophy for Children-P4C) Lipman tarafından 1960'lı yıllarda oluşturulan çocukların daha bağımsız düşüncelerini sağlayan, karşılıklı öğretmen-öğrenci diyalogunu ve çocukların soru sormalarının teşvik edildiği, öğretmenin açık uçlu sokratik sorgulama yöntemini kullandığı bir süreçtir. Bu çalışmanın amacı, P4C ile ilgili eğitim alanında yayımlanan akademik yayınların bibliyometrik haritalama analizine göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, Web of Science veri tabanında P4C kavramı üzerine yayımlanan eğitim alanında akademik yayınların günümüze kadar olan süreçteki genel eğilimi incelenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analiz edilerek görselleştirilmesinde VOSviewer kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre; P4C ile ilgili en fazla akademik yayının 2017 yılında ABD'de gerçekleştirildiği görülmüştür. Araştırma kapsamında çok disiplinli bir yapıya sahip olan P4C kavramının eğitim araştırmalarıyla sınırlandırıldığında en çok felsefe, sosyal bilimler tarihi, disiplinlerarası sosyal bilimler, dil bilimi, gelişimsel psikoloji ve eğitsel psikoloji konu alanlarında çalışıldığı belirlenmiştir. Ayrıca farklı alanlardan fen eğitimi, öğretmen eğitimi, okul liderliği, eleştirel düşünme ve iş etiği, öz-düzenlemeli öğrenme, ebeveynlik, din eğitimi ve fonolojik farkındalık kavramlarıyla da ilişki içerisindedir.

Anahtar Sözcükler

Çocuklar için felsefe
Eğitim
Bibliyometrik haritalama
Akademik yayın

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi
10 Temmuz 2023
Kabul Tarihi
10 Mayıs 2024
Makale Türü
Derleme

Bibliometric Mapping Analysis of Academic Publications on Philosophy for Children

Abstract

Philosophy for Children (P4C), developed by Lipman in the 1960s, is a process that fosters children's independent thinking, encourages teacher-student dialogue, promotes questioning skills in children, and utilizes open-ended Socratic questioning by teachers. The objective of this study is to examine the research published in the field of education related to P4C using bibliometric mapping analysis. To achieve this, the study analyzed the overall trends in scientific studies on the P4C concept in the Web of Science database up to the present. VOSviewer was employed to analyze and visualize the obtained data. The research findings revealed that the highest number of scientific studies on P4C were conducted in the USA in 2017. Within the scope of this study P4C, which is multidisciplinary in nature, is limited to educational research and it was observed that the concept primarily appeared in the subject areas of philosophy, history of social sciences, interdisciplinary social sciences, linguistics, developmental psychology, and educational psychology. Furthermore, P4C demonstrated connections with other domains such as science education, teacher education, school leadership, critical thinking and work ethics, self-regulated learning, parenting, religious education, and phonological awareness.

Keywords

Philosophy for children
Education
Bibliometric mapping
Academic publication

Article Info

Received
July 10, 2023
Accepted
May 10, 2024
Article Type
Review

Atf: Kahraman, E., Ağaya, A. ve Akgül, S. (2024). Çocuklar için felsefe ile ilgili akademik yayınların bibliyometrik haritalama analizi. *Ege Eğitim Dergisi*, 25(2), 133-150. <https://doi.org/10.12984/egcefd.1325259>

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

¹ Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fak., Matematik ve Fen Bilimleri Bölümü, Türkiye, eminekahraman07@gmail.com

² Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Türkiye, aysilagaya@gazi.edu.tr

³ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Türkiye, savas.akgul@iuc.edu.tr

Extended Abstract

Introduction

Philosophy for Children (P4C) is an approach characterized by the four C's in its acronym, representing the English skills of creative thinking, caring thinking, critical thinking, and collaborative thinking (Lipman, 2003). P4C is a comprehensive subject that can be applied across various subject areas (Lipman, 2003; Lipman & Sharp, 1978; Lipman, Sharp, & Oscany, 1980). Its effectiveness lies in promoting independent and critical thinking among children, fostering teacher-student dialogue and student questioning, and facilitating the implementation of collaborative and open-ended Socratic inquiry methods by teachers in the learning environment (Topping & Trickey, 2013; Vansieleghem & Kennedy, 2011). During the implementation of Philosophy for Children, each session is interconnected with the previous session, with a focus on developing students' collaborative group work skills (Topping & Trickey, 2013).

In traditional education, students often encounter rote memorization and information overload. However, the goal of education should be to equip students with intellectual skills such as semantic analysis, conceptualization, and reasoning. P4C is an effective approach to achieving this goal (Lipman, 2003). Active listening to students' ideas strengthens their self-esteem and confidence, increases motivation, and enables more effective learning and thinking (Giménez-Dasí, Quintanilla, Ojeda ve Lucas-Molina, 2017). Therefore, the utilization of the P4C concept in educational settings is gaining significance. When the literature is reviewed, it has been observed that there is no study examining the general trend of research conducted on the topic of philosophy for children. The present study aims to contribute to P4C research and practices in the field of education by examining the outcomes of research on P4C through bibliometric mapping analysis.

Method

This research is a bibliometric mapping study conducted with electronically obtained data. The descriptive research method was used in this study. The study aimed to analyze the concept of P4C in published educational articles in terms of descriptive characteristics. Bibliometric mapping analysis was employed to analyze scientific studies within the scope of the research. The Web of Science™ Core Collection (WoSCC) database was selected to examine the P4C concept. The search was limited to the concept of Philosophy for Children. The scientific studies in the database were examined based on their titles, abstracts, authors, and keywords related to the subject. No time limitation was imposed during the screening process. In the data collection process, eligibility criteria were established to determine which studies would be included, and only those studies meeting these criteria were included. The article criteria were as follows: P4C, empirical study, published in English, published in peer-reviewed journals, related to educational research, and available as open access.

Findings

The number of scientific studies conducted on P4C is the highest in 2017. Considering that the concept of P4C is limited to educational research, it is noteworthy that it is associated with subject areas such as philosophy, history of social sciences, interdisciplinary social sciences, linguistics, developmental psychology, and educational psychology. Daniel M. F. has the highest number of scientific studies among the authors. The research also highlights that Lipman is the most cited author in the publications. However, the most commonly cited source is the Journal of Philosophy of Education. Montclair State University is identified as the institution that has conducted the most studies on P4C.

The publications that serve as the foundation of the P4C field are highly cited. When examining the keywords and current issues related to P4C, the main focus is on the concept of *philosophy for children* in the first cluster, which includes topics such as childhood and philosophy, philosophy and theory of education, and philosophy for children in Confucian societies: theory and practice. The second cluster includes the *Journal of Philosophy of Education* and *Studies in Philosophy and Education*. The third cluster is centered around the *Routledge International Handbook of Philosophy for Children*. These concepts reflect the fundamental components of P4C, philosophy influenced by it, childhood, and the philosophy and theory of education.

Discussion and Conclusion

When analyzing the scientific studies that include the relevant key concept based on the predetermined criteria, it was found that the first publication on P4C in the field of education was made in 1993. The highest number of scientific studies on P4C was observed in the USA in 2017. It was also noted that researchers who publish scientific papers on this subject are predominantly from these countries. P4C practices have been successfully implemented in various educational levels, including kindergarten, primary schools, secondary schools, colleges, universities, and workplaces in these countries. According to UNESCO's (2020) report on the state of philosophy education for children worldwide, P4C is utilized in over 60 countries, including developing nations. This fact can explain the recent increase in the number of studies conducted.

Within the scope of the research, when the multidisciplinary nature of the P4C concept was limited to educational research, it was determined that it is predominantly studied in subject areas such as philosophy, history of social sciences, interdisciplinary social sciences, language linguistics, developmental psychology, and educational psychology. This is because the concept of *philosophy for children* is multidimensional and interconnected with various fields. Consequently, it is associated with numerous concepts from different domains, including science education, teacher education, school leadership, critical thinking and work ethics, self-regulated learning, parenting, religious education, and phonological awareness. Furthermore, the network visualization map of the most frequently used keywords in publications related to the concept of *philosophy for children* revealed prominent keywords such as *research community*, *philosophical community*, *critical thinking*, *philosophy*, *philosophy for children*, *childhood*, *democracy*, *John Dewey*, *Matthew Lipman*, *dialogue*, *P4C*, *philosophy with children*. The P4C approach distinguishes itself from other critical thinking approaches by encompassing challenging questions that can surprise many adults. Teacher guidance plays a crucial role, and it can be applied to any life material or subject. Additionally, P4C differs from other critical thinking approaches in terms of cognitive development, social and emotional development. In meta-analyses, P4C has consistently demonstrated high levels of effectiveness in terms of school achievement, cognitive acquisition, and socio-emotional development (Garcia-Moriyon, Robollo ve Colom, 2005; Trickey & Topping, 2004). This provides an explanation for the frequent utilization of P4C in education.

In the context of the study, the focus is on peer-reviewed journal articles published in the field of education between 1993 and 2023, specifically those available in English and with open access. Educational researchers who have an interest in P4C or wish to publish in this field are advised to follow journals such as *Childhood and Philosophy*, *Educational Philosophy and Theory*, and *Journal of Philosophy of Education*. To further promote and advance the P4C approach, experimental research can be conducted using different methods and participants. This would contribute to the utilization and dissemination of this approach, which is associated with various educational concepts and has a positive impact on students' social-emotional and cognitive development. Additionally, conducting a systematic literature review on studies conducted in the relevant field could be valuable in terms of identifying topics and themes and revealing the overall trends within the field.

Giriş

Çocuklar için Felsefe (Philosophy for Children (P4C)) kısaltmasında bulunan dört tane C harfi; İngilizce’de olan yaratıcı düşünme (creative thinking), özenli düşünme (caring thinking), eleştirel düşünme (critical thinking), iş birliği düşünme (collaborative thinking) becerilerinin baş harflerinden oluşmaktadır (Lipman, 2003). Yaratıcı düşünmede üretme, özgünlük ve hayal gücü bütüncül olarak bulunur. Özenli düşünmede empati, kuralcı ve duygusal olarak bireyleri takdir eden düşünmedir. Eleştirel düşünme kriterlere dayalı değerlendirmeyi, düşünceleri denetlemeyi ve hatalardan arınmayı içermektedir. Hipotez oluşturma, akıl yürütme ve varsayımları sorgulama yer almaktadır. İş birliği düşünmede ise katılımcı olma, farklı fikirlere saygı duyma ve düşünceleri birlikte geliştirme yer almaktadır (Lipman, 2003).

P4C, Mathew Lipman'ın çalışmalarından oluşan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda öğrenci, öğretmen ve akranlar arasında diyalog yoluyla sorgulama yapılarak eleştirel akıl yürütme becerilerinin gelişmesi amaçlanır (Topping ve Trickey, 2013). Matthew Lipman 1960’lı yıllarda derslerinde yaptığı gözlemler sonucunda öğrencilerinin akıl yürütme becerilerinin yeterli düzeyde olmadığını ve doğru düşünmeyi öğrenmek için de üniversite düzeyinin geç olduğunu fark etmiştir. Bu farkındalıkla Lipman öğrencilerin felsefik problemleri sorgulama becerilerinin, yeni problemlere uygulayabileceğini ortaya koymuştur. Bunun için de derslerinde çocuklarla hikâyeler okumuş ve soruları cevaplandırmıştır. Ayrıca başarıyı ölçmek amacıyla geliştirdiği testleri uygulamış ve sonuçlarını değerlendirmiştir. Bu çalışmalarının sonucunda da elde ettiği olumlu gelişmelere dayanarak P4C yaklaşımının temelini oluşturmuştur (Karakaya, 2006).

Lipman’ın P4C yaklaşımının kuramsal alt yapısında John Dewey, George Herbert Mead ve Lev Vygotsky’nin görüşleri yer almaktadır. Temelde Lipman’ın yaklaşımının kökeni *sokratik yöntem, pragmatik felsefe ve sosyal yapılandırmacı kuram*dır. P4C, öğrencilerin deneyimlerine dayanan, soruları tartışan, yaratıcı ve eleştirel düşünce kalıplarını geliştirmek için öğrencilere felsefeyi öğreten bir yaklaşımdır (Lipman, 2003). Lipman çocukları düşünen, bir yargı oluşturan, oluşturdukları yargıları savunabilen, gerekçeler sunabilen ve sorgulayıcı bir bakış açısı oluşturmalarını amaçlamaktadır (Vansielegem ve Kennedy, 2011). P4C, zengin öğrenme ortamlarını teşvik etmek için gerekli olan üstbilişsel gelişimin öğrenme ve düşünme süreçleriyle ilgili farkındalığın dâhil olduğu eğitim ve bilişsel becerilerin desteklenmesini sağlama özellikleri içermektedir (Carnell ve Lodge, 2002; Fisher, 2007). Çocukların adil sorgulama ortamında tartışarak, başkalarının düşüncelerini sorgulama ve kendi düşüncelerini savunmalarını sağlamaktadır. Böylece çocukların daha iyi sorgulayabilme, kendi düşüncelerini ifade edebilme, karar verme, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri gelişmektedir. Çünkü çocuklar doğuştan gelen felsefi düşünebilme yeteneğine sahiptirler ve yaratıcı düşünme becerileriyle doğal bir filozofturlar (Gregory, 2008).

P4C, geniş kapsamlı bir konu olup birçok farklı konu alanında uygulanabilme özelliğine sahiptir (Lipman, 2003; Lipman ve Sharp, 1978; Lipman ve diğ., 1980). Bunun nedeni çocukların daha bağımsız ve eleştirel düşüncelerini sağlaması, karşılıklı öğretmen-öğrenci diyalogunu ve öğrencilerin soru sormalarının teşvik etmesi ve öğrenme ortamında öğretmenin iş birliğine dayalı açık uçlu sokratik sorgulama yöntemini kolaylıkla uygulayabilmesindedir (Topping ve Trickey, 2013; Vansielegem ve Kennedy, 2011). Çocuklar için felsefenin uygulanma sürecinde her oturum bir önceki oturumla ilişkilendirilerek, öğrencilerin iş birliği içerisinde grup çalışma becerilerinin oluşturulmasına odaklanılmıştır (Topping ve Trickey, 2013).

P4C, çocukları basit cevapları olmayan önemli sorulara mantıklı ve gerekçeli cevaplar aramasını sağlayan yapılandırılmış bir pedagojik yöntemdir. P4C, çocukların doğal meraklarından yararlanarak onları net cevabı olmayan, farklı bakış açılarının geliştirebileceği, gerekçelenebileceği ve açıklanabileceği felsefi bir diyaloga, soruların derinlemesine tartışılmasına dâhil etmektedir (UNESCO, 2020). Haynes’a (2002) göre çocuklar için felsefenin uygulanması aşağıdaki dokuz aşamada gerçekleştirilmektedir:

1. Oturum kurallarını belirleme ve rahatlatma egzersizleri yapma.
2. Sorgulamayı başlatmak amacıyla hikâye, resim, nesne vb. gibi uyarıcılar sunma.
3. Uyarıcılarla ilgili düşünmek için zaman verme.
4. Katılımcıların şaşırtıcı ya da ilginç soruları düşünmesi amacıyla sorular sorma ve zaman verme.
5. Sorular arasında bağlantı kurma.
6. Sorgulama süreci için sorgulama yapılacak soruyu seçme.
7. Soruyla ilgili düşünce geliştirerek, birbirinin düşüncesini izleme ve oturum yöneticisiyle sorgulama yolları açmaya teşvik etme.
8. Sürece ve tartışmaya yönelik görsel oluşturma.
9. Son olarak sürecin özetleme yapılarak bitirme.

P4C yaklaşımının temeli olan sokratik sorgulama buldurma yöntemidir. Yani bu yöntemde öğrenciler beyin fırtınası, örnek olay incelemesi, soru-cevap, anlatım ve problem çözme gibi farklı teknikler kullanır. İki aşamalı olan bu yöntemin ilk aşaması ironi aşamasıdır. Ironi aşamasında bireyler karşılıklı diyaloglarla sahip oldukları fikirlerindeki ve düşüncelerindeki yanlışları ortaya çıkarırlar. Doğurtma aşaması olan ikinci aşamada ise, soru-

cevap yöntemiyle kişinin kendi doğrularını buldurtmaya çalışırlar. Doğurtma yöntemi kolaydan zora, olaydan sonuca, özelden genele giderek gerçeğin ortaya çıkarılmaya çalışıldığı bir tümevarım yöntemidir (Aydın, 2001).

Eleştirel düşünmenin de bir versiyonu olan P4C, akıl yürütme ve muhakeme yeteneği gelişmiş öğrenci yetiştirme amacıyla uygulanmaktadır. Özellikle okullarda öğrencilerin düşüncelerini sağlayan ve düşüncenin gelişmesini kolaylaştırmayı amaçlayan eğitim yaklaşımına örnek bir müfredat olabilmektedir. Bu müfredat içeriği öğretmenlere el kitaplarıyla, öğrencilere de romanlarla uygulanmaktadır. Romanlar, yaşlara göre farklılaşmaktadır ve çocuklar ilk olarak romanlarda yer alan kurgusal karakterleri modellemektedir. Daha sonra sınıftaki akranlarıyla içselleştirerek ve benimseyerek devam edebilmektedirler. Süreç sorgulama ve tartışma kalıplarını teşvik etmesiyle yürütülmektedir (Lipman, 2003). P4C uygulanırken çocukların rahat iletişim kurması için at nalı veya halka şeklinde bir oturma düzeni oluşturulmalıdır. Oturum sürecince Lipman'ın felsefe yapmak amacıyla özel olarak yazdığı farklı yaş gruplarına göre değişen kısa romanlar sesli okunmaktadır. Okuma bittikten sonra öğretmen, çocukların sorularını ister ve bütün çocukların görebileceği şekilde soruyu çocuğun ismiyle beraber yazar. Yazılan sorular öğretmenin el kitabına göre gruplandırılır ve soru gruplarının birinden soru hakkında konuşması istenmektedir. Öğrencilere verilen konuşma kartlarıyla her öğrenci soruyla ilgili neler düşündüğünü parmak kaldırarak söylemektedir. Öğretmen uygun bir zamanda tartışmaya odaklanmak için konuyla ilgili sorular sormaktadır. P4C'deki bu soruların ne zaman ve nasıl kullanılacağı oldukça önemlidir. Daha sonra bu sorular diğer soruları benzer şekilde izleyerek süreç devam ettirilmektedir (McCall, 2017).

Öğrenciler geleneksel eğitim-öğretimde ezber, hafızaya alma ve hafızanın fazla doldurulmasına maruz kalabilmektedir. Oysaki eğitimin hedefi öğrencilere anlamsal analiz etme, kavramsallaştırma, mantık yürütme vb. gibi entelektüel beceriler kazandırmak olmalıdır. Bunu sağlamada P4C etkili bir yaklaşımdır (Lipman 2003). P4C yaklaşımı çocuklara doğru bir şekilde uygulandığında, onların başarılarıyla birlikte yaşamsal becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Trickey ve Topping, 2004). P4C; öğrencilerin öz farkındalıklarını, duygusal öz-düzenlemelerini, motivasyonlarını, empatilerini ve sosyal becerilerini de geliştirmektedir (Avcı, 2023). Kişinin fikirlerinin dikkatle dinlenmesi öğrencilerin özsayı ve güvenini güçlendirecektir. Ayrıca motivasyonu artırarak öğrencilerin daha etkili öğrenme ve düşüncelerini sağlar (Giménez-Dasí ve diğ., 2017). P4C'nin hem İskoçya'daki bir ilkokulda (Topping ve Trickey, 2007), hem de ABD'deki bir ortaokulda (Fair ve diğ., 2015) kontrol grubuna göre bilişsel beceri testlerinde daha yüksek performans sağladığı bulunmuştur. İngiltere'de bir yıl boyunca 48 okuldaki P4C ilkokul öğrencileri, dezavantajlı öğrencilerin en iyi performansı gösterdiği kontrol grubuna göre daha yüksek okuma ve matematik testi puanları göstermiştir (Gorard ve diğ., 2017). Sadece düşünme becerileri değil, aynı zamanda müfredatın diğer alanlarındaki kazanımlar da gelişmiştir. Bundan dolayı P4C kavramının eğitim ortamlarında kullanımı önem kazanmaktadır. Bu kavramla ilgili olarak yapılan çalışmalara nerelerden ulaşabileceği ve bu kavramla ilgili betimsel tanımlamaların incelenmesi gerektiği düşünülmüştür. Alanyazın incelendiğinde Çocuklar için Felsefe konusuyla ilgili yapılan araştırmaların genel yönelimini inceleyen bir araştırmaya ihtiyaç olduğu görülmüştür. Bu nedenle araştırmanın sonuçlarının eğitim alanında yapılacak P4C çalışmalarına ve uygulamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, P4C ile ilgili akademik yayınlarının bibliyometrik haritalama analizi ile sonuçlarını incelemektir. Belirlenen amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. P4C kullanımına ilişkin yayınlanan akademik yayınların betimsel özelliklere göre (yıllar, ülkeler, üniversiteler, yazarlar, yayın grupları, dergiler, konu alanı ve atıf konuları) durumu nasıldır?
2. WoS veri tabanında P4C üzerine yayınlanan akademik yayınların bibliyometrik özelliklere göre (ortak anahtar kelimeler, ortak yazarlık ağı, ortak alıntılar) durumu nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, elektronik ortamda elde edilen veriler ile yürütülen bir bibliyometrik haritalama çalışmasıdır. Bu çalışmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel araştırmada var olan durumun analizi yapılarak belirlenmesi ve mevcut verilerle açıklamalar yapılmasıdır (Christensen, Johnson ve Turner, 2011). Bu çalışmada da yayınlanan eğitim alanındaki makalelerinde P4C kavramı bağlamında betimsel özellikler açısından incelenmiştir.

Verilen Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında akademik yayınlar bibliyometrik haritalama analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Bibliyometrik haritalama analizi araştırma kapsamında belirlenen konunun literatürde çalışılma durumunu ve araştırmacıların çalışma eğilimleri hakkında bilgi vermektedir. Bu yöntemde belirlenen konuyla ilgili çalışan yazarlar, kaynaklar, anahtar kelimeler, atıflar, kurumlar, dergiler gibi belirlenen temalar bağlamında değerlendirilir (Ellegaard ve Wallin, 2015). Bu çalışmada P4C yaklaşımına yönelik olarak literatürdeki eğilimler incelenmiştir.

Dâhil Etme ve Hariç Tutma Kriterleri

Araştırmada P4C kavramını incelemek için Web of Science™ Core Collection (WoSCC) veri tabanı olarak tanımlanmıştır. Araştırmada tarama “*Philosophy for Children*” kavramıyla sınırlandırılmıştır. Veri tabanında bulunan akademik yayınlar konu bağlamında “başlık, özet, yazar ve anahtar sözcükler” bağlamında incelenmiştir. Tarama sürecinde zaman sınırlaması yapılmamıştır. Verilerin toplanmasında makalelerin uygunluk kriterleri belirlenmiş ve buna göre akademik yayınlar çalışma kapsamına alınmıştır. Akademik yayınların kriterleri şöyledir:

- Yayın konusu “Çocuklar için Felsefe” olması
- Yayın ampirik bir çalışma olması
- Yayın dilinin İngilizce olması
- Yayınların hakemli dergilerde yayınlanmış olması
- Yayınların eğitim araştırması olması
- Yayınların açık erişim olması

Yapılan sınırlandırmalarla birlikte 3 Nisan 2023’te WoSCC’den veri tabanında gerçekleştirilen taramada 224 makale olduğu görülmüştür. Tarama da Web of Science Türkçe çalışmaları taramadığı için sadece İngilizce çalışmalar dâhil edilmiştir. Dâhil etme kriterlerini taşımayan ve tam metin halinde olmayan akademik yayınlar hariç tutulmuştur. Gerçekleştirilen taramaya ilişkin dâhil etme hariç tutma kriterleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Dâhil Etme ve Hariç Tutma Kriterleri İçin Bibliyometrik Haritalama Adımları

Aşama	Kriter	İşlem	Sonuç
1	Veri Tabanı	WoSCC	
	İndeks	Tamamı	
	Tarih	3.04.2023	488
	Anahtar Kavramlar	Başlık, özet, yazar ve anahtar sözcüklerde “Philosophy for Children”	
2	Araştırma Alanı	Eğitim Araştırmaları	333
3	Yayın Türü	Makaleler	285
4	Dil	İngilizce	224

WoSCC veri tabanından elde edilen veriler belirlenen analiz birimlerine göre VOSviewer programıyla bibliyometrik haritalamaya uygun olarak incelenmiştir. Bibliyometrik haritalama makale sayısı, çalışmaların gerçekleştirildiği ülke, dergi, konu dağılımları, üretken yazarlar ve kurumlar, akademik derleme ve makale alıntıları dâhil olmak üzere belirli bir konudaki güncel araştırma durumu ve eğilimlerini araştırmak için tercih edilmektedir (Yu, Wei, Tang ve Tang, 2016). Araştırmada elde edilen verilerin analiz edilerek görselleştirilmesinde kullanılan VOSviewer programı bibliyometrik özellikler arasındaki ilişkileri görselleştirmek için kullanılan bir programdır (Wong ve diğ., 2020). Buna göre verilerin analizinde kullanılan analiz türü, analiz birimi ve sayım yöntemi Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Kullanılan Analiz Türü, Birimi ve Sayım Yöntemi

Analiz Türü	Analiz Birimi	Sayım Yöntemi
Ortak Yazarlık	Yazar	Tam Sayım
	Ülke	
	Üniversite	
Ortak Atıflar	Alıntı Yapılan Yazarlar	Tam Sayım
	Alıntı Yapılan Kaynaklar	
Birlikte Bulunma	Anahtar Kavramlar	

Geçerlik ve Güvenirlik

Makalede WoSCC veri tabanından elde edilen veriler belirlenen çerçeve kapsamında VOSviewer programıyla ulaşılan bulgular değerlendirilmiştir. Değerlendirme sürecinde bulgular tablo ve grafiklerle sunularak metin ile açıklanmıştır. Böylelikle bulgular betimlenmiş ve nesnellik sağlanmaya çalışılmıştır.

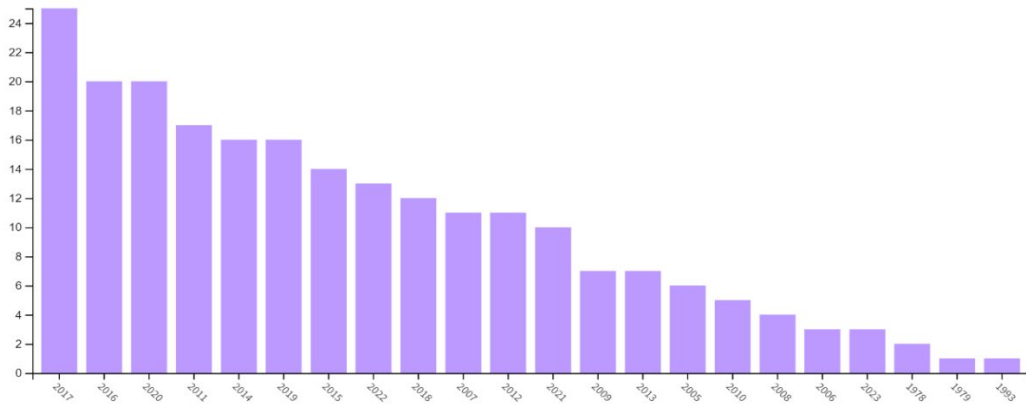
Bulgular

P4C'nin eğitim alanı kapsamında gerçekleştirilen akademik yayınları analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma kapsamında ulaşılan analiz sonuçları araştırma soruları bağlamında aşağıda verilmiştir.

P4C Kullanımına İlişkin Yayınlanan Akademik Yayınların Betimsel Özelliklere Göre (Yıllar, Ülkeler, Üniversiteler, Yazarlar, Yayın Grupları, Dergiler, Konu Alanı ve Atıf Konuları) Durumu Nasıldır?

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin belirlenen temalar ayrı başlıklar altında aşağıda grafiklerle sunulmuştur.

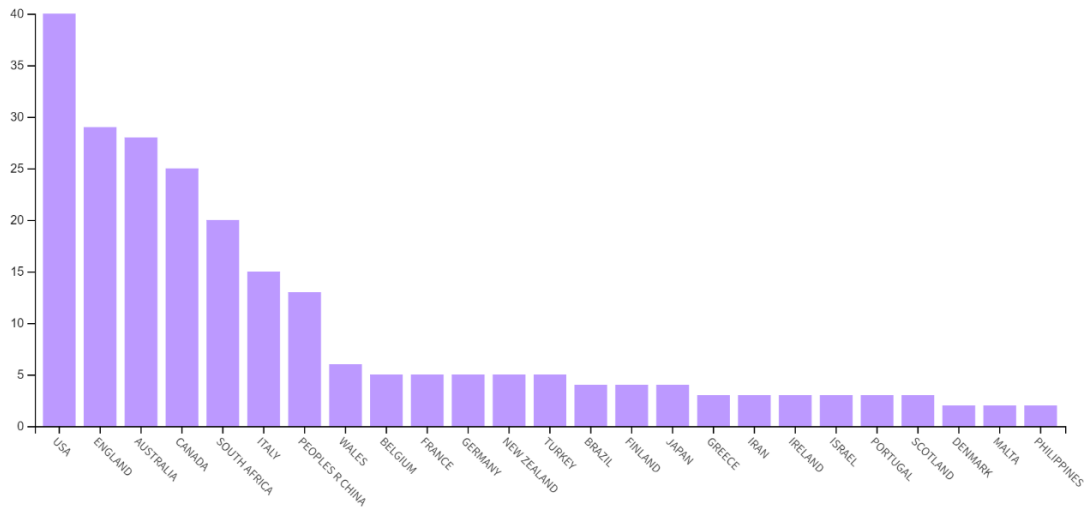
Yayınların Yıllara Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yıllara yönelik durumu Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yıllara göre durumu

Şekil 1 incelendiğinde P4C üzerine en fazla akademik yayınların 2017 yılında 25 (% 11,16) yapıldığı görülmektedir. Daha sonra sırasıyla akademik çalışmaların 2016 yılında 20 (% 8,92), 2020 yılında 20 (% 8,92), 2011 yılında 17 (% 7,58), 2014 ve 2019 yıllarında 16 (% 7,14), 2015 yılında 14 (% 6,25) ve 2022 yılında 13 (% 5,80) şeklinde bir azalma gözlenmektedir. 2023 yılından itibaren son 25 yıl dikkate alındığında en az makalenin 1979 ve 1993 yıllarında 1 (% 0,44) tane yayımlandığı belirlenmiştir. P4C ile ilgili son 25 yıl dikkate alındığında makalelerin sayısı yıllara göre değişiklik gösterse de genel anlamda bu konu üzerine yapılan çalışmaların yıllara göre arttığı gözlenmiştir.

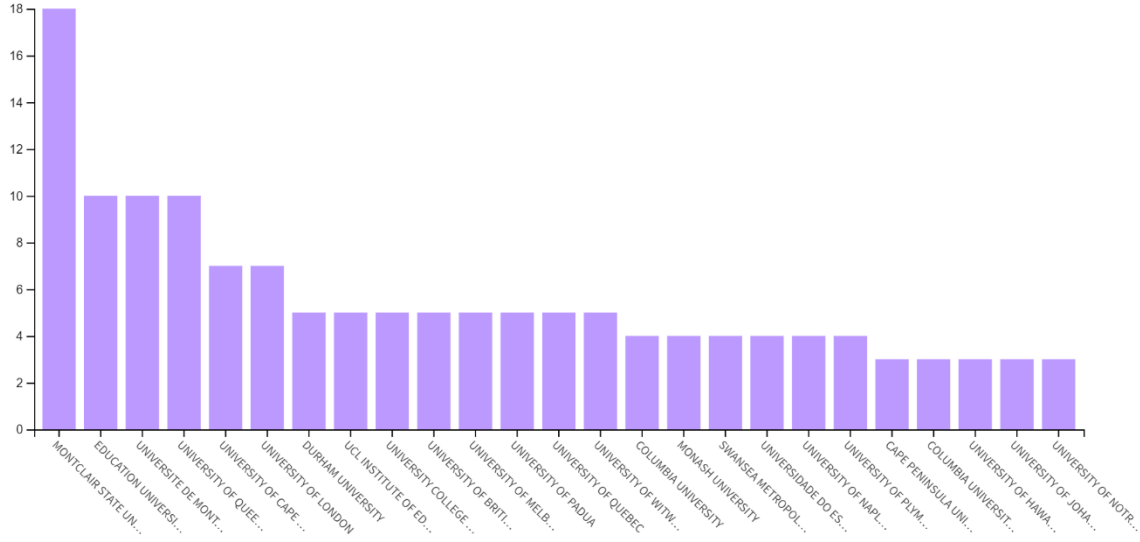
Yayınların Ülkelere Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yayımlandıkları ülkelere göre durumu Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yayımlandıkları ülkelere göre durumu

Şekil 2’de P4C kavramının WoSCC veri tabanında en fazla yayına sahip olan 25 ülke yer almaktadır. Buna göre bu alanda en fazla akademik yayınların belirgin bir farkla ABD 40 (% 17,85)’de yayınlandığı görülmektedir. Bunu sırasıyla İngiltere 29 (% 12,94), Avustralya 28 (% 12,5), Kanada 25 (% 11,16), Güney Afrika 20 (% 8,92), İtalya 15 (% 6,69), Çin 13 (% 5,80), Galler 6 (% 2,67), Belçika, Fransa, Almanya, Yeni Zelanda ve Türkiye 5 (% 2,23) ülkeleri takip etmektedir. Diğer ülkelerin ise 4 ile 2 arasında değişen bilimsel çalışma ile katkı sağladığı söylenebilir.

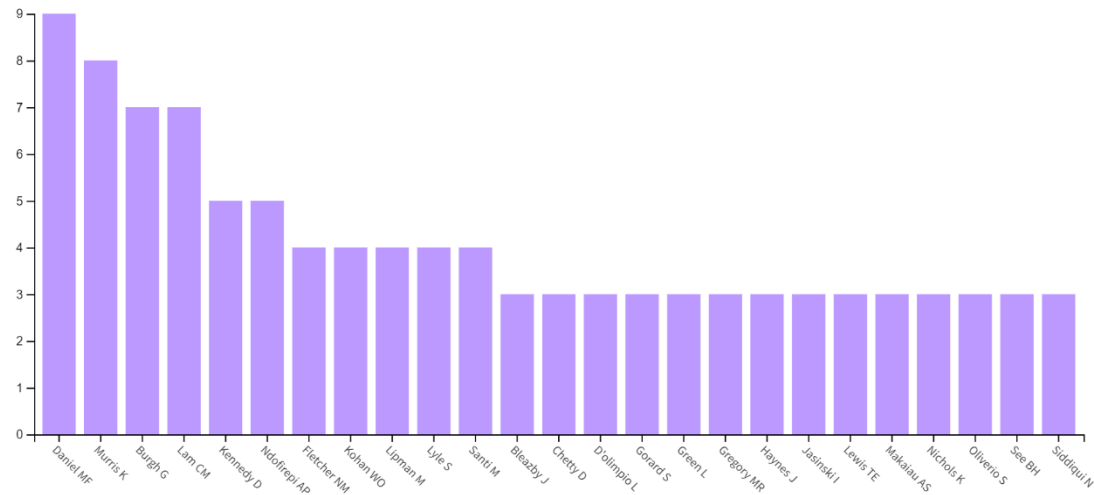
Yayınların Üniversitelere Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yazarların bağlı oldukları üniversitelere göre durumu Şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yazarların bağlı oldukları üniversitelere göre durumu

Şekil 3’te P4C kavramının WoSCC veri tabanında en fazla yayına sahip olan 25 üniversitenin durumu görülmektedir. Buna göre alanda en fazla bilimsel çalışmanın Montclair State University 18 (% 8,03) de yapıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla Education University of Hong Kong Eduhk, Université De Montreal ve University of Queensland 10 (% 4,46), University of Cape Town ve University of London 7 (% 3,12) takip ettiği belirlenmiştir. Ayrıca ilgili alana katkı sağlayan yazarların bağlı oldukları diğer kurumların/üniversitelerin de beş ile üç arasında değişen bilimsel çalışmaya sahip oldukları görülmektedir.

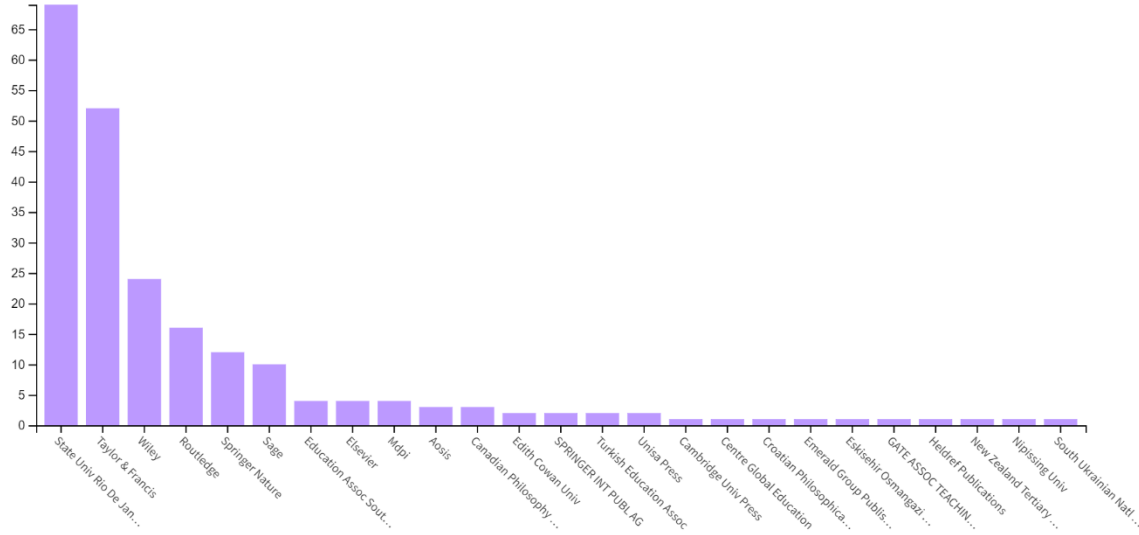
Yazar Başına Düşen Yayın Sayısına Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yazar başına düşen yayın sayısına göre durumu Şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yazar başına düşen yayına göre durumu

Şekil 4'te P4C kavramının WoSCC veri tabanında en fazla yayına sahip olan 25 yazarın durumu görülmektedir. Buna göre bu alanda en fazla yayına Daniel M. F. 9 (% 4,01) sahip olduğu görülmektedir. Bunu Murris K. 8 (% 3,57), Burgh G. ve Lam C. M. 7 (% 3,12), Kennedy D. ve Ndofirepi A. P. 5 (% 2,23), Fletcher N. M., Kohan W. O., Lipman M., Lyle S. ve Santi M. 4 (% 1,78) takip etmekle birlikte, diğer yazarlarında ilgili alana üç yayın ile katkı sağladıkları görülmektedir.

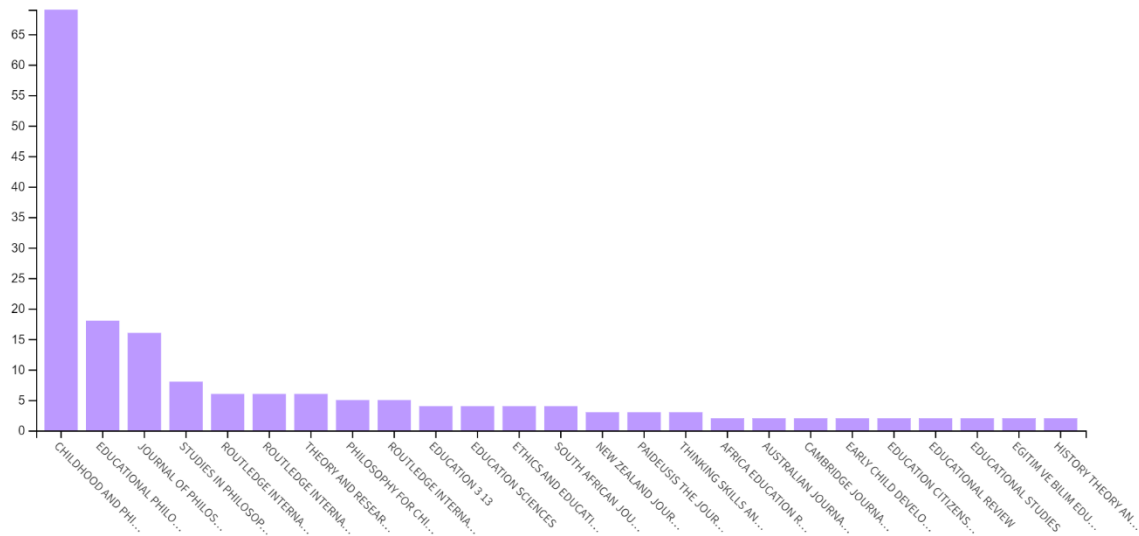
Yayınların Bağlı Olduğu Yayın Gruplarına Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yayınlandıkları dergilerin bağlı olduğu yayın gruplarına göre durumu Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yayınlandıkları dergilerin bağlı olduğu yayın gruplarına göre durumu

Şekil 5'te P4C kavramının WoSCC veri tabanında en fazla yayına sahip olan 25 derginin bağlı olduğu yayın gruplarının durumu görülmektedir. Buna göre bu alanda en fazla akademik yayının State University Rio De Janeiro 69 (% 30,8)'te yapıldığı ve bunu sırasıyla Taylor & Francis 52 (% 23,21), Wiley 24 (% 10,71), Routledge 16 (% 7,14), Springer Nature 12 (% 5,35) ve Sage 10 (% 4,46) takip ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca diğer yayın gruplarının da 4 ile 1 bilimsel çalışma arasında değişen sayılarda ilgili alana katkı sağladıkları görülmektedir.

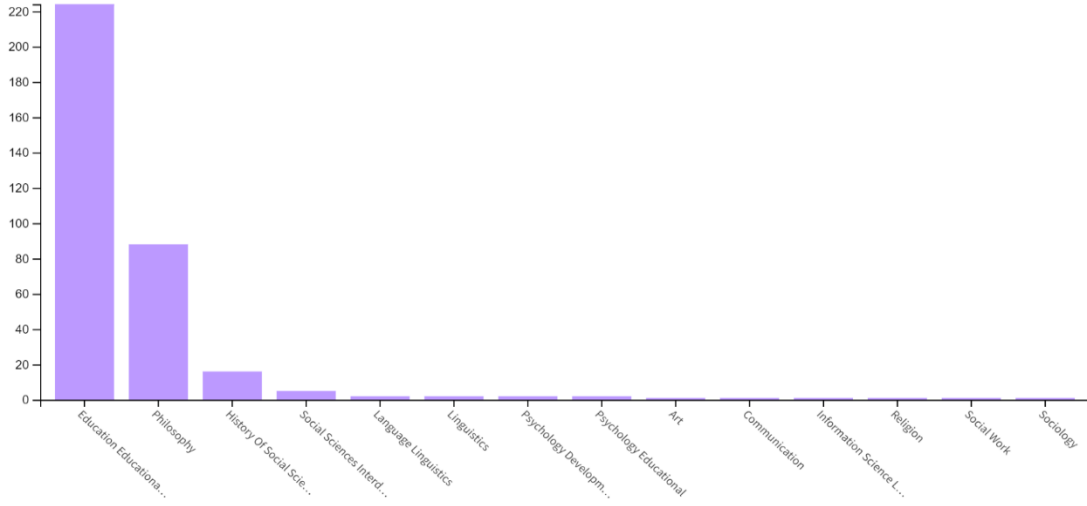
Yayınların Yayınlandığı Dergilere Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yayınlandıkları dergilere göre durumu Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların yayınlandıkları dergilere göre durumu

Şekil 6’da P4C kavramının WoSCC veri tabanında en fazla yayına sahip olan 25 derginin durumu görülmektedir. Buna göre bu alanda en fazla akademik yayının Childhood and Philosophy 69 (% 30,80)’te yapıldığı ve bunu sırasıyla Educational Philosophy and Theory 18 (% 8,03), Journal of Philosophy of Education 16 (% 7,14), Studies in Philosophy and Education 8 (% 3,57), Routledge International Handbook of Philosophy for Children, Routledge International Handbooks ve Theory and Research in Education 6 (% 2,67) takip ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca diğer dergilerin de beş ile iki bilimsel çalışma arasında değişen sayılarda ilgili alana katkı sağladıkları görülmektedir.

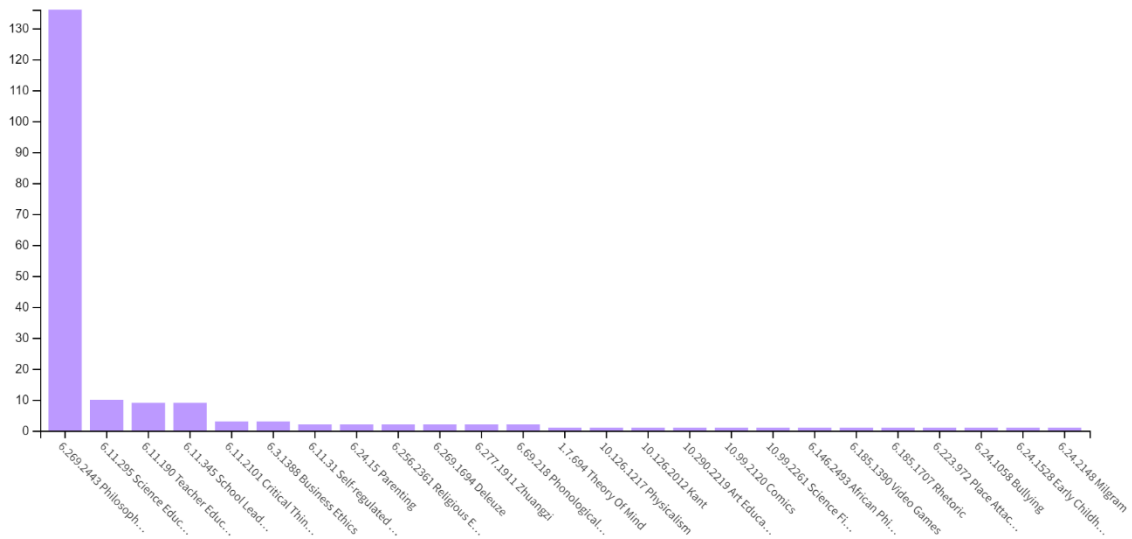
Yayınların Konu Alanlarına Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların konu alanlarına göre durumu Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların konu alanlarına göre durumu

Şekil 7’de P4C kavramının WoSCC kategorilerinde en fazla yer aldığı 25 konu alanının durumu görülmektedir. Buna göre ilgili kavramın eğitim araştırmalarıyla 224 (% 100) sınırlandığı dikkate alındığında, bu bağlamda P4C kavramı en çok felsefe 88 (% 39,28), sosyal bilimler tarihi 16 (% 7,14), disiplinlerarası sosyal bilimler 5 (% 2,23), dilbilimi 2 (% 0,89), gelişimsel psikoloji ve eğitsel psikoloji 2 (% 0,89) konu alanlarıyla ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. P4C kavramının en az sanat, iletişim, din, sosyal hizmet ve sosyoloji 1 (% 0,44) alanlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir.

Yayınların Atıf Konularına Göre Durumu. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların atıf konularına göre durumu Şekil 8’de verilmiştir.

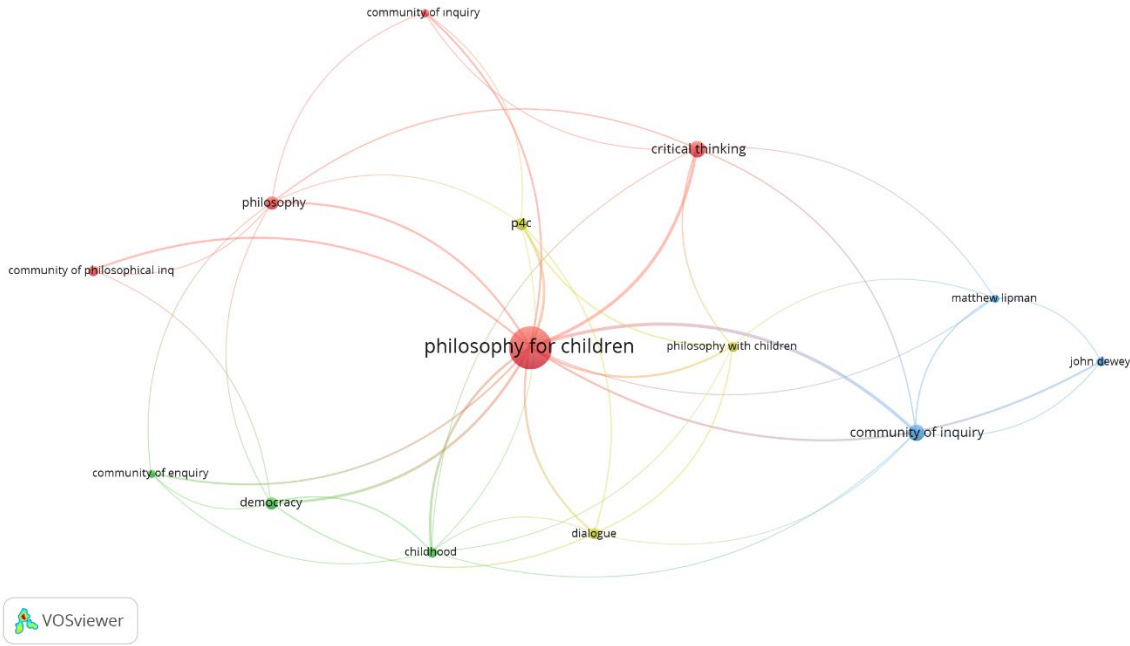
Şekil 8. P4C anahtar kavramı içeren akademik yayınların atıf konularına göre durumu

Şekil 8’de P4C kavramının WoSCC veri tabanında en fazla ilişkili olduğu 25 atıf konusunun durumu görülmektedir. Buna göre bu alanda en fazla bilimsel çalışmanın çocuklar için felsefe 136 (% 60,71) konu alanı kapsamında atıf yapıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla fen eğitimi 10 (% 4,46), öğretmen eğitimi 9 (% 4,01), okul liderliği 9 (% 4,01), eleştirel düşünme ve iş etiği 3 (% 1,33), öz-düzenlemeli öğrenme, ebeveynlik, din eğitimi ve fonolojik farkındalık 2 (% 0,89) konu alanlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca P4C kavramı zihin kuramı, fizik, Kant, sanat eğitimi, karikatür, bilim kurgu, Afrika felsefesi, video oyunları, retorik, zorbalık ve erken çocukluk eğitimi konu alanlarına yönelik atıf yapıldığı belirlenmiştir.

WoS Veri Tabanında P4C Üzerine Yayınlanan Akademik Yayınların Bibliyometrik Özelliklerine Göre (Ortak Anahtar Kelimeler, Ortak Yazarlık Ağı, Ortak Alıntılar) Durumu Nasıldır?

Araştırmanın ikinci ana problemine ilişkin elde edilen bibliyometrik analiz sonuçları ağ görselleştirme haritaları kullanılarak aşağıda açıklanmıştır.

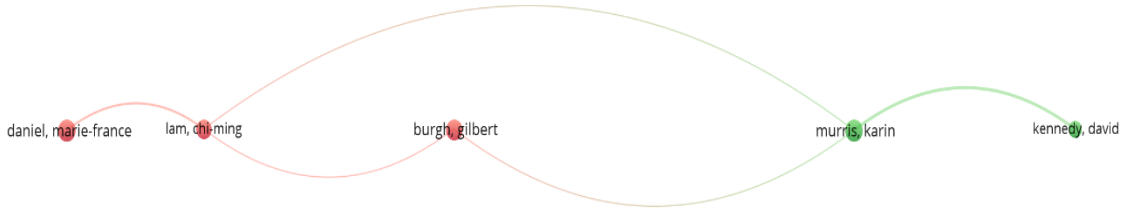
Yayınlarda En Çok Kullanılan Ortak Anahtar Kelimeler. P4C anahtar kavramına bağlantılı anahtar kelimelerin ağ görselleştirme haritası Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9. P4C anahtar kavramına bağlantılı anahtar kelimelerin ağ görselleştirme haritaları

Şekil 9’da ağ görselleştirme haritasında en az anahtar kelime sayısı 5 olarak belirlenmiş ve 530 anahtar kelimedenden 14’ünün bu koşulu karşıladığı görülmüştür. Haritada kelimeler dört kümeye ayrılmıştır. Buna göre öne çıkan anahtar kelime, bu çalışmanın da odak noktası olan *Philosophy for Children* kavramıdır. Bununla birlikte ağ görselleştirme haritasında yer verilen diğer anahtar kavramlarsa birinci kümede *community of inquiry*, *community of philosophic*, *critical thinking*, *philosophy*, *philosophy for children*, ikinci kümede *childhood*, *community of enquiry*, *democracy*, üçüncü kümede *community of inquiry*, *John Dewey*, *Matthew Lipman* ve dördüncü kümede *dialogue*, *p4c*, *philosophy with children* kavramları olduğu görülmektedir.

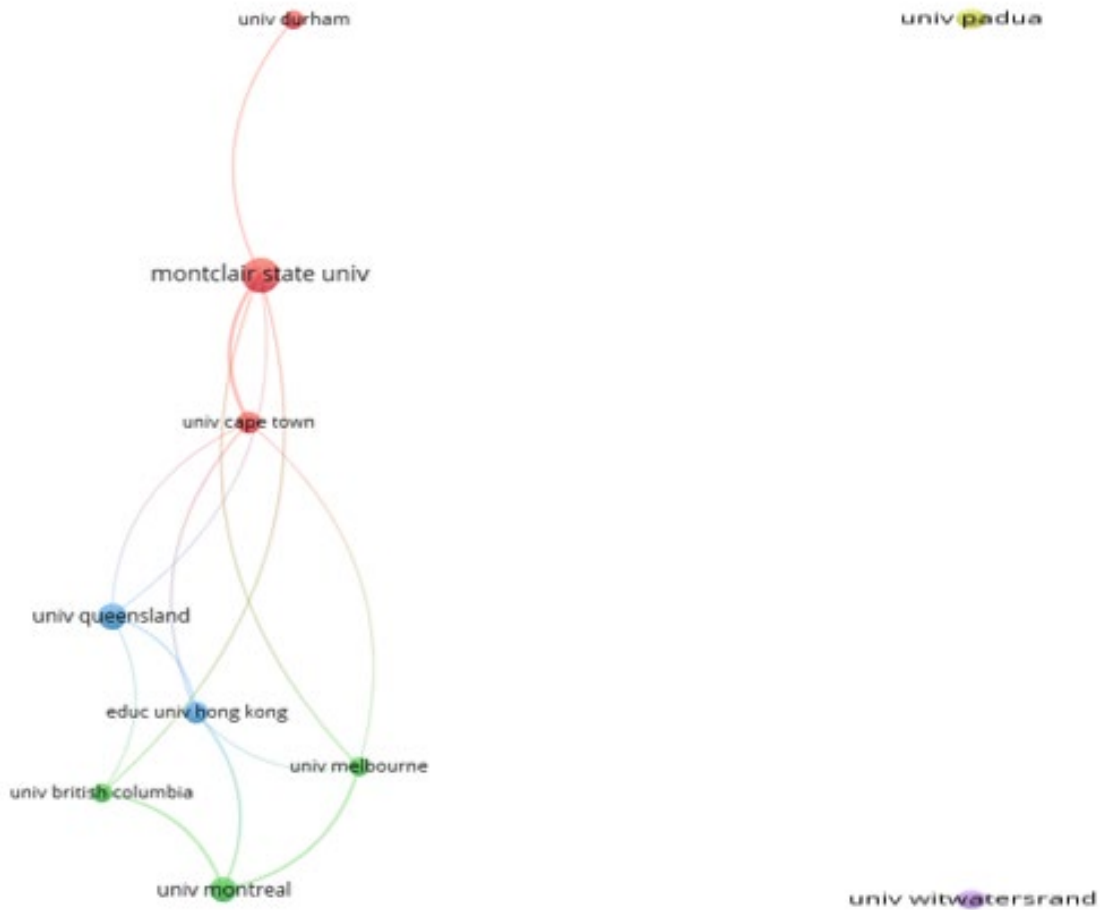
Yayınlarda Yazar Ortak Atıf Ağı. Yayınların yazar ortak atıf ağ görselleştirme haritası Şekil 10’da verilmiştir. Bu ağ görselleştirme haritasında çok ayırt edilemese de ağ görselleştirme haritalarında yer alan dairelerin büyüklüğü yayın sayısını, çizgilerin kalınlığı da ilgili ögeler arasındaki bağlantı gücünü temsil etmektedir.

Şekil 10. Yazarların ortak yazar olma ağ görselleştirme haritaları

Şekil 10'a göre yazar başına en az beş makale yayınlandığı belirlenmiş olup, 263 yazardan 5'i bu koşulu sağlamıştır. Bu beş yazar; Burgh, Gilbert; Daniel, Marie-France; Lam, Chi-Ming ve Kennedy, David; Murriss, Karin olmak üzere iki kümeye ayrıldığı görülmektedir. Oluşturulan ağ görselleştirme haritasında yazarların birbiri ile iş birliği içerisinde olduğu görülmektedir.

Yayınların Yazarlarının Bağlı Buldukları Üniversitelere Göre Ortak Atıf Ağı. Şekil 11'de yazarların çalıştığı üniversitelere ait ağ görselleştirme haritası verilmektedir.

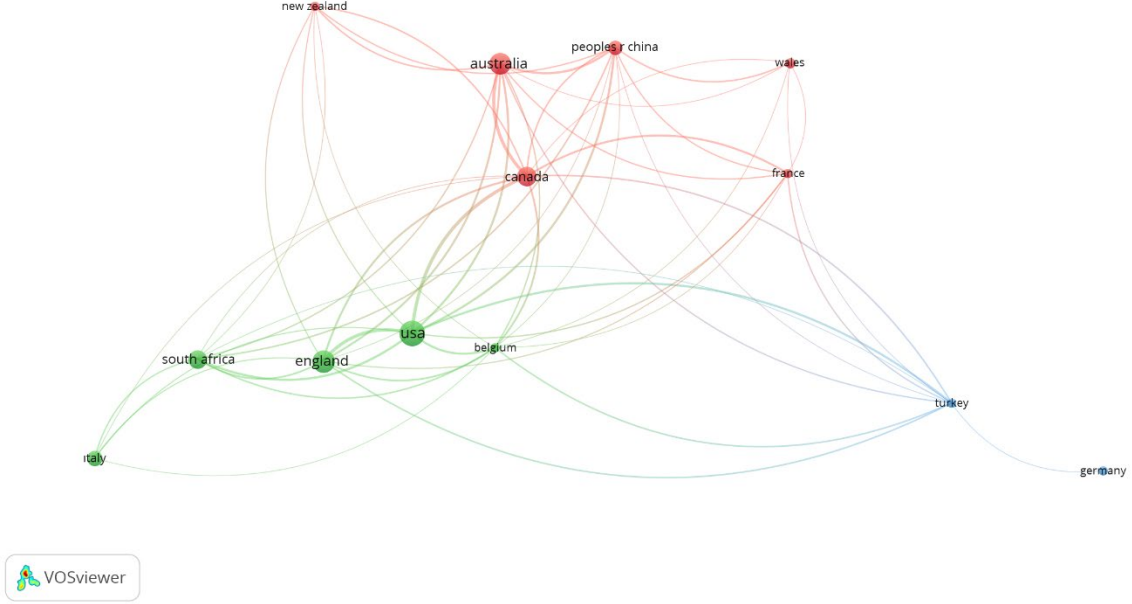

Şekil 11. Yazarların çalıştığı üniversiteye ait ortak yazarlık ağ görselleştirme haritaları

Şekil 11'de üniversite başına makale sayısı en az 5 olarak belirlenmiş ve 194 üniversiteden 10'u bu koşulu karşıladığı görülmüştür. Haritada üniversiteler üç kümeye ayrılmıştır. Bu duruma göre birinci kümede *Montclair State University*, *University Cape Town*, *University Durham*, ikinci kümede *University British Columbia*, *University Melbourne*, *University Montreal*, üçüncü kümede *Education University Hong Kong*, *University*

Queensland, dördüncü kümede *University Padua* ve beşinci kümede *University Witwatersrand* kurum/üniversitelerin yer aldığı belirlenmiştir.

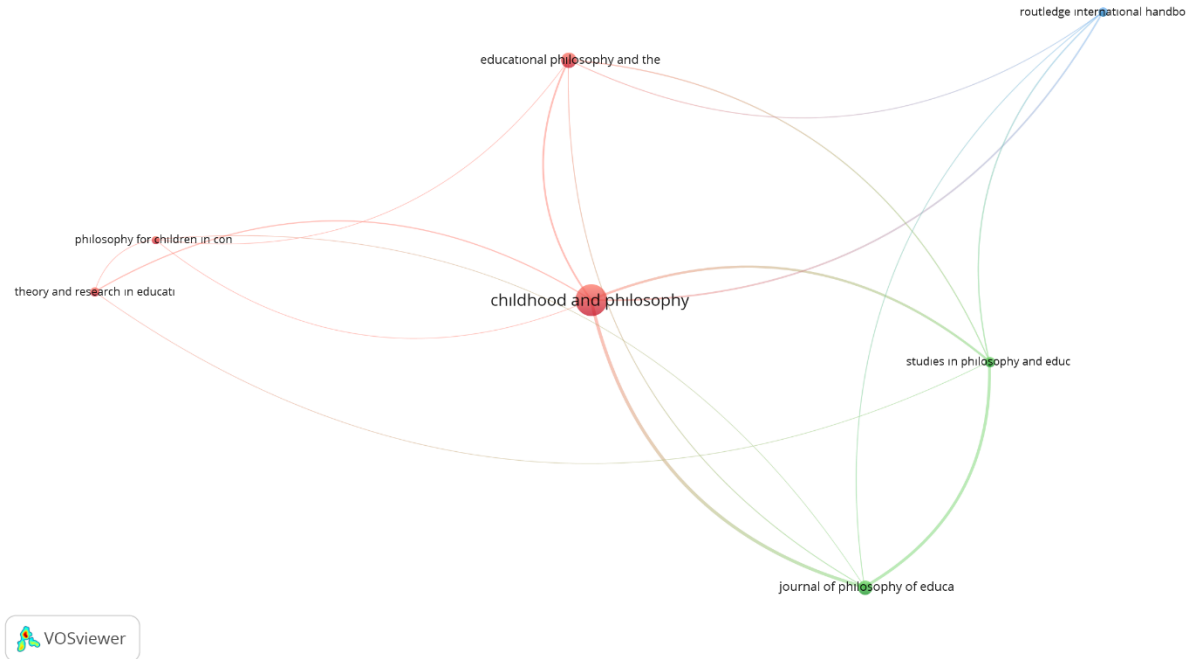
Yayınların Ülkelerine Göre Ortak Atıf Ağı. Şekil 12’de yazarların ülkelerine ait ağ görselleştirme haritası verilmektedir.

Şekil 12. Yazarların ülkelerine ait ortak yazarlık ağ görselleştirme haritaları

Şekil 12’de ülke başına makale sayısı en az beş olarak belirlenmiş ve 43 ülkeden 13’ünün bu koşulu karşıladığı görülmüştür. Haritada ülkeler üç kümeye ayrılmıştır. Buna göre birinci bölgede *Australia*, *Canada*, *France*, *New Zealand*, *Peoples R China*, *Wales*, ikinci bölgede *Belgium*, *England*, *Italy*, *South Africa*, *USA* ve üçüncü bölgede *Germany*, *Turkey* olduğu belirlenmiştir.

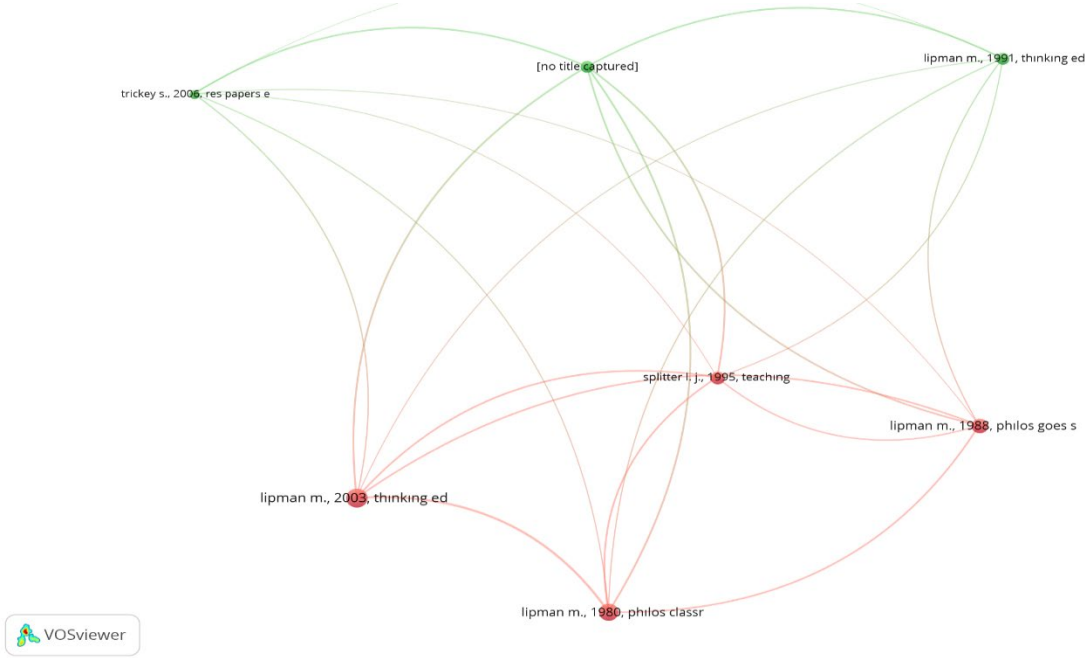
Yayınların Kaynaklarına Göre Ortak Atıf Ağı. Şekil 13’te yayınlara ait kaynakların ortak atıf ağ görselleştirme haritasıları verilmektedir.

Şekil 13. Yayın kaynaklarına ait ortak yazarlık ağ görselleştirme haritaları

Şekil 13'te yayın kaynağı başına makale sayısı en az beş olarak belirlenmiş ve 71 kaynaktan 7'sinin bu koşulu karşıladığı görülmüştür. Haritada kaynaklar üç kümeye ayrılmıştır. Buna göre birinci bölgede *childhood and philosophy, educational philosophy and theory, philosophy for children in confucian societies: theory and practice*, ikinci bölgede *journal of philosophy of education, studies in philosophy and education* ve üçüncü bölgede *Routledge international handbook of philosophy for children* oluştuğu belirlenmiştir.

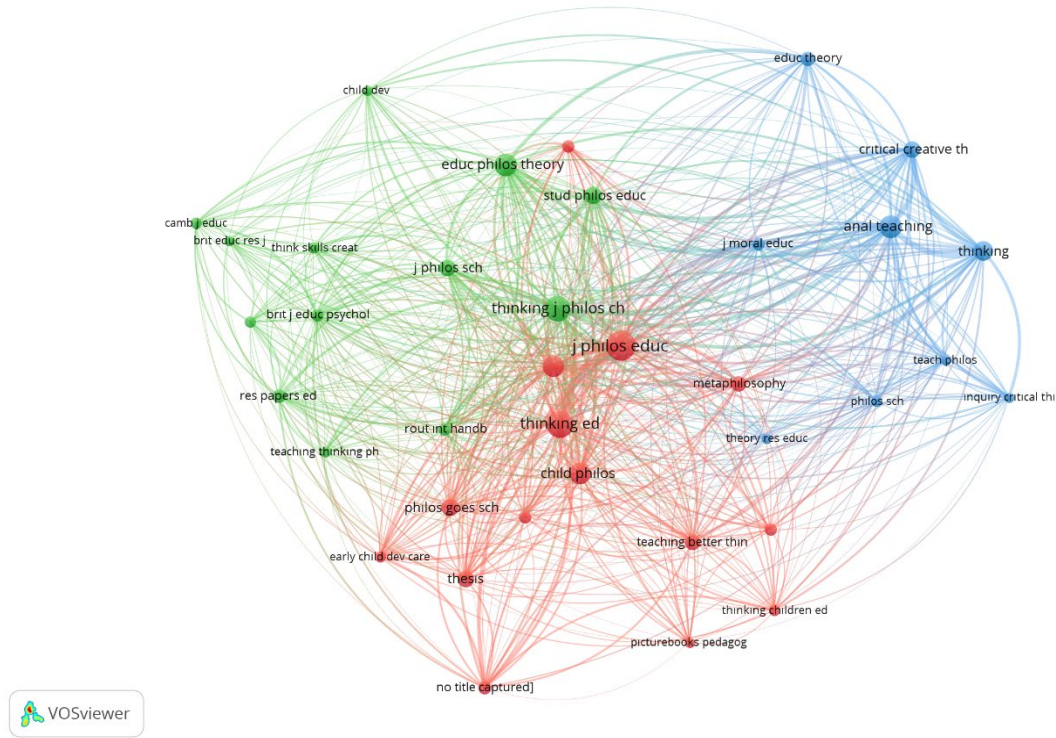
Yayınların Ortak Atıf Alan Yazarlara Göre Durumu. Şekil 14'te yazarların toplam atıf sayılarıyla bağlantı gücü verilmektedir.

Şekil 14. Alıntı yapılan yazarların ortak atıflarına ilişkin ağ görselleştirme haritaları

Şekil 14'e göre en az yazar atıf sayısı 20 olarak belirlenmiş; 6128 yazardan 7'si bu koşulu karşılamıştır. Ağ görselleştirme haritasında ortak atıf yapılan ve belirlenen koşulu sağlayan yedi yazarın *Lipman M., 1980, philos classroom; Lipman M., 1988, philos goes school; Lipman M., 2003, thinking education; Splitter I. J., 1995, teaching better thinking* ve *No title captured; Lipman M., 1991, thinking education; Trickey S., 2006, res paper education* olmak üzere iki farklı kümeye ayrıldığı görülmektedir.

Yayınların Ortak Atıf Alan Kaynaklara Göre Dağılımı. Şekil 15'te yazarların toplam atıf sayıları ile kaynakların bağlantı güçleri verilmektedir.

Şekil 15. Yayınların ortak atıf alan kaynaklara göre durumu

Tablo 15’te en az atıf sayısı 20 olarak belirlenen 4099 kaynaktan; 37’sinin bunu sağladığı belirlenmiştir. Bu kaynakların toplam bağlantı gücü ile yayın adı ve atıfları verilmiştir. Buna göre, *J Philos Education* kaynağı 177 atıf ile en fazla ortak atıfa ve 1829 toplam bağlantı gücüne sahip olduğu görülmüştür. Haritada ortak atıf yapılan ve belirlenen koşulu sağlayan 37 kaynağın üç farklı kümeye ayrıldığı görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında WoSCC veri tabanında eğitim alanında P4C kavramının üzerine yayınlanan akademik yayınların günümüze kadar olan süreçteki genel eğilimi incelenmiştir. Belirlenen kriterler bağlamında ilgili anahtar kavramı içeren akademik yayınlar yıllara göre incelendiğinde, eğitim alanında yapılan P4C ilk yayınının 1993 yılında yapıldığı görülmüştür. Çalışma kapsamında P4C ile ilgili en fazla akademik yayının 2016 ve 2020 yıllarında gerçekleştirildiği görülmüştür. 1993 yılından bu yana yayın sayısında değişkenlik görülmeyle birlikte genel eğilimin son yıllarda artış olduğu gözlemlenmektedir. P4C; gelişmekte olan ülkeler de dâhil olmak üzere ABD, İngiltere, Avustralya, Kanada, Güney Afrika, İtalya, Çin, Galler, Belçika, Fransa, Almanya, Yeni Zelanda ve Türkiye gibi dünyada birçok ülkede çalışılmaktadır. Konuyla ilgili en çok akademik yayının bu ülkelerin üniversiteleri olan Montclair State University, Education University of Hong Kong Eduhk, Universite De Montreal ve University of Queensland’da yapıldığı belirlenmiştir. Yine konuyla ilgili bilimsel yayın yapan bilim insanlarının da bu ülkelerden olduğu belirlenmiştir. Bu ülkelerde P4C uygulamaları anaokulundan ilkökula, ortaokula, kolejlere, üniversitelere ve iş yerlerine kadar başarıyla kullanılmaktadır. UNESCO’nun (2020) çocuklar için felsefe eğitiminin dünyadaki durumuna ilişkin hazırladığı rapora göre gelişmekte olan ülkeler de dâhil olmak üzere dünyada 60’tan fazla ülkede kullanılmaktadır. Bu durum son yıllarda yapılan çalışmaların sayısının artmasını açıklamaktadır.

Yapılan araştırmada P4C kavramı ile ilgili olarak en fazla akademik yayının State Univ Rio De Janeiro ve Taylor & Francis’te yayın grupları kapsamı ile Childhood and Philosophy, Educational Philosophy and Theory ve Journal of Philosophy of Education dergilerinde yapıldığı belirlenmiştir. Bu yayın grupları ve dergiler, yayın yapan ülke ve üniversitelerle örtüşmektedir. P4C ile ilgili en fazla yayın ve atıf yapılan ülkenin ABD olduğu görülmektedir. Bu durumda ABD’nin P4C ile ilgili gücünü ve hâkimiyetini göstermektedir. Ayrıca akademik bilgi yayıncılığında küresellik açısından incelendiğinde başlıca yayıncıların, akademik dergilerin bilimsel topluluk ve derneklerin merkezleri büyük ölçüde ABD’de bulunmaktadır (Collyer, 2018). Bununla birlikte yazarların ortak atıfları da dikkate alındığında ağ görselleştirme haritalarında bu ülkelerin, kurumların ve yazarların işbirliği içinde olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise literatürde yapılan yayınlarda Lipman en fazla alıntı yapılan yazar olmasıdır. Bunun sebebi Lipman’ın bu kavramı ortaya koyan ve tekniğini geliştiren ilk kişi olması olabilir.

Yayınlar, ortak atıf alan yazarlar açısından incelendiğinde Lipman'ın philos classroom, philos goes school, thinking education konulu yayınları atıf almaktadır. Bununla birlikte ulaşılan bulgulara göre, atıf yapılan kaynağın en fazla ortak atfının J Philos Education kaynağına ait olduğunu göstermektedir.

Araştırma kapsamında çok disiplinli bir yapıya sahip olan P4C kavramının eğitim araştırmalarıyla sınırlandırıldığında en çok felsefe, sosyal bilimler tarihi, disiplinlerarası sosyal bilimler, dilbilimi, gelişimsel psikoloji ve eğitsel psikoloji konu alanlarında çalışıldığı belirlenmiştir. Bunun nedeni philosophy for children kavramının çok boyutlu olması ve birçok alanla iç içe olmasındandır. Dolayısıyla farklı alanlardan birçok kavramla da ilişki içerisindedir. Bu kavramlar arasında; fen eğitimi, öğretmen eğitimi, okul liderliği, eleştirel düşünme ve iş etiği, öz-düzenlemeli öğrenme, ebeveynlik, din eğitimi ve fonolojik farkındalık konu alanlarının olduğu görülmektedir. Ayrıca philosophy for children kavramı bağlamında yayınlarda en çok kullanılan anahtar kelimelerin birlikte kullanımına ilişkin ağ görselleştirme haritasına göre öne çıkan anahtar kelimeler ise araştırma topluluğu, felsefi topluluk, eleştirel düşünme, felsefe, çocuklar için felsefe, çocukluk, demokrasi, John Dewey, Metthew Lipman, diyalog, P4C, çocuklarla felsefe kavramlarıdır. P4C yaklaşımı birçok yetişkini şaşırtacak zor sorulardan oluşması, öğretmen yönlendirmesinin önemli olması, herhangi bir yaşam materyali veya konuya uygulanabilmesi, bilişsel gelişim, sosyal ve duygusal gelişim açısından diğer eleştirel düşünme yaklaşımlarından farklıdır. Yapılan meta-analizlerde P4C'nin okul başarısı, bilişsel kazanım ve sosyo-duygusal gelişim açısından tutarlı ve yüksek düzeyde etkililik göstermiştir (Garcia-Moriyon ve diğ., 2005; Trickey ve Topping, 2004;). Bu durum P4C'nin eğitim alanında daha sık kullanılmasını açıklamaktadır.

P4C ilgili anahtar kelimeler ve güncel konular incelendiği zaman odak noktasının philosophy for children kavramı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda birinci kümede çocukluk ve felsefe, eğitim felsefesi ve teorisi, konfüçyüs toplumlarında çocuklar için felsefe: teori ve pratik; ikinci kümede eğitim felsefesi dergisi, felsefe ve eğitim alanındaki çalışmalar ve üçüncü kümede Çocuklar için Routledge uluslararası felsefe el kitabı kavramları olduğu görülmektedir. Bu kavramlar incelendiğinde P4C'nin bileşenleri, etkilendiği felsefe, çocukluk, eğitim felsefesi ve teorisi gibi P4C temelindeki kavramlar yer almaktadır.

Çalışma bağlamında 1993-2023 yıllarında eğitim alanında hakemli dergilerde İngilizce yayın dilinde açık erişimle yayınlanan çalışmalarla sınırlandırılmıştır. P4C kavramının eğitim alanında güncel durumunu betimlemek için yapılan çalışmada; bu konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara yol göstermek ve P4C kavramını öğrenmek ve uygulamak isteyen uygulayıcılar için farkındalık düzeyinin artırılması noktasında yararlı olacağı düşünülmektedir. P4C, alanına ilgi duyan veya yayın yapmak isteyen eğitim araştırmacıları Childhood and Philosophy, Educational Philosophy and Theory ve Journal of Philosophy of Education dergilerini takip etmeleri tavsiye edilir. Birçok eğitim kavramıyla ilişkisi olan ve öğrencilerin sosyal-duygusal, bilişsel gelişimlerinin üzerinde olumlu etkisi olan bu yaklaşımın kullanabilmesi ve yaygınlaştırılması için farklı yöntemlerle ve katılımcılarla deneysel araştırmalar gerçekleştirilebilir. Ayrıca ilgili alanda gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin sistematik literatür taraması gerçekleştirilmesi konu ve temalar açısından da alandaki genel eğilimi göstermesi açısından önemli olabilir.

Çıkar Çatışması Beyanı (Başlık 2)

Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Mali Destek (Başlık 2)

Bu çalışmanın hazırlanması süresince herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynı ya da nakdi bir yardım/destek alınmamıştır.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Makalede, ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Bu çalışma, TR Dizin etik kurul izni gerektiren çalışma grubunda yer almamaktadır.

Kaynakça / References

- Avcı, F. (2023). Teachers' views on the philosophy for children (P4C) approach and its facilitator roles. *Educational Academic Research*, 48(1), 1-13. doi: 10.5152/AUJKKEF.2023.903618
- Aydın, M. Z. (2001). Aktif öğretim yöntemlerinden buldurma (Sokrates) yöntemi. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 55-80.
- Carnell, E., & Lodge, C. (2002). *Supporting effective learning*. London: Paul Chapman Publishing.
- Christensen, L. B., Johnson, B., & Turner, L. A. (2011). *Research methods, design, and analysis*. Pearson: New York.
- Collyer, F. M. (2018). Global patterns in the publishing of academic knowledge: Global North, Global South. *Current Sociology*, 66(1), 7-56. doi: 10.1177/0011392116680020
- Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 105(3), 1809-1831. <https://doi.org/10.1007/s11192-015-1645-z>.
- Fair, F., Haas, L. E., Gardosik, C., Johnson, D. D., Price, D. P., & Leipnik, O. (2015). Socrates in the schools from Scotland to Texas: Replicating a study on the effects of a Philosophy for Children program. *Journal of Philosophy in Schools*, 2(1), 18-37.
- Fisher, R. (2007). Dialogic teaching: Developing thinking and metacognition through philosophical discussion. *Early Child Development and Care*, 177(6-7), 615-631. <https://doi.org/10.1080/03004430701378985>
- García-Moriyón, F., Rebollo, I., & Colom, R. (2005). Evaluating philosophy for children: A meta-analysis. *Thinking: The Journal of Philosophy for Children*, 17(4), 14-22.
- Giménez-Dasí, M., Quintanilla, L., Ojeda, V., & Lucas-Molina, B. (2017). Effects of a dialogue-based program to improve emotion knowledge in Spanish Roma preschoolers. *Infants & Young Children*, 30(1), 3-16. doi: 10.1097/IYC.0000000000000086
- Gorard, S., Siddiqui, N., & See, B. H. (2017). Can philosophy for children improve primary school attainment? *Journal of Philosophy of Education*, 51(1), 5-22. <https://doi.org/10.1111/1467-9752.12227>
- Gregory, M. (2008). *Philosophy for children: Practitioner handbook*. Montclair, USA: IAPC Publication.
- Haynes, J. (2002). *Children as philosophers: Learning through enquiry and dialogue in the primary classroom*. London: Routledge Falmer.
- Karakaya, Z. (2006). Çocuk felsefesi ve çocuk eğitimi. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 6(1), 23-37.
- Lipman, M., & Sharp, A. M. (1978). *Growing up with philosophy*. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Lipman, M., Sharp, A. M., & Oscanyon, F. (1980). *Philosophy in the classroom*. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Lipman, M. (2003). *Thinking in education*. New York: Cambridge University Press.
- McCall, C. C. (2017). *Düşünmeyi dönüştürmek ilkökul ve orta sınıflarda felsefi sorgulama*. (K. Gülenç, & N. P. Boyacı, çev.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Topping, K. J., & Trickey, S. (2007). Collaborative philosophical enquiry for school children: Cognitive effects at 10-12 years. *British Journal of Educational Psychology*, 77, 271-288. doi:10.1348/000709906X105328
- Topping, K. J., & Trickey, S. (2013). The role of dialog in philosophy for children. *International Journal of Educational Research*, 63, 69-78. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2013.01.002>
- Trickey, S., & Topping, K. J. (2004). 'Philosophy for children': A systematic review. *Research Papers in Education*, 19(3), 365-380. <https://doi.org/10.1080/0267152042000248016>
- UNESCO. (2020). *Educational practices series philosophy for children*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373403> adresinden elde edildi.
- Vansieleghem, N., & Kennedy, D. (2011). What is philosophy for children, what is philosophy with children after Matthew Lipman? *Journal of Philosophy of Education*, 45(2), 171-181.
- Wong, S. L., Nyakuma, B. B., Wong, K. Y., Lee, C. T., Lee, T. H., & Lee, C. H. (2020). Microplastics and nanoplastics in global food webs: A bibliometric analysis (2009–2019). *Marine Pollution Bulletin*, 158(111432), 1-15. <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2020.111432>

Yu, H., Wei, Y. M., Tang, B. J., Mi, Z., & Pan, S. Y. (2016). Assessment on the research trend of low-carbon energy technology investment: A bibliometric analysis. *Applied Energy*, 184, 960-970. <https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2016.07.129>